

EUROOPAN PARLAMENTTI

2009 - 2014

Istuntoasiakirja

6.3.2013

B7-0124/2013

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

neuvoston ja komission julkilausumien johdosta

työjärjestyksen 110 artiklan 2 kohdan mukaisesti

rasismin, muukalaisvihan, antisemitismin, islaminpelon, romanivastaisuuden (sintit, travellerit), homofobian ja transfobian sekä syrjinnän kaikkien muiden muotojen torjunnan tehostamisesta (2012/2543(RSP))

**Marie-Christine Vergiat, Cornelia Ernst, Kyriacos Triantaphyllides,
Cornelis de Jong, Martina Anderson, Nikolaos Chountis, Takis
Hadjigeorgiou**
GUE/NGL-ryhmän puolesta

RE\929510FI.doc

PE507.376v01-00

Euroopan parlamentin päätöslauselma rasismien, muukalaisvihan, antisemitismin, islaminpelon, romanivastaisuuden (sintit, travellerit), homofobian ja transfobian sekä syrjinnän kaikkien muiden muotojen torjunnan tehostamisesta (2012/2543(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon syrjinnän kieltävät kansainväliset ihmisoikeussopimukset ja erityisesti kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan YK:n yleissopimuksen (UNCERD),
- ottaa huomioon Euroopan ihmisoikeusyleissopimuksen ja erityisesti sen 14 artiklan, jossa kielletään ”sukupuoleen, rotuun, ihonväriin, kieleen, uskontoon, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään tai muuhun asemaan” perustuva syrjintä, sitä muuttavan pöytäkirjan N:o 12, joka kieltää syrjinnän yleisesti, sekä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiaa koskevan oikeuskäytännön,
- ottaa huomioon perusoikeuskirjan 21 artiklan, jolla kielletään ”kaikenlainen syrjintä, joka perustuu sukupuoleen, rotuun, ihonväriin tai etniseen taikka yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen” tai kansalaisuuteen,
- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2 artiklan, jossa todetaan seuraavaa: ”Unionin perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina. Nämä ovat jäsenvaltioille yhteisiä arvoja yhteiskunnassa, jolle on ominaista moniarvoisuus, syrjimättömyys, suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus, yhteisvastuu sekä naisten ja miesten tasa-arvo”,
- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 10 artiklan, jonka mukaan ”unioni pyrkii politiikkojensa ja toimiensa määrittelyssä ja toteuttamisessa torjumaan kaiken sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän”,
- ottaa huomioon SEUT-sopimuksen 19 artiklan, jossa annetaan EU:lle poliittiset valtuudet ”toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseksi”,
- ottaa huomioon SEUT-sopimuksen 67 artiklan, jossa todetaan, että ”unioni pyrkii varmistamaan korkean turvallisuustason [...] rasismia ja muukalaisvihaa ehkäisevillä ja torjuvilla toimenpiteillä”,

- ottaa huomioon SEUT-sopimuksen 83 artiklan 2 kohdan, jossa määrätään seuraavaa: ”Kun jäsenvaltioiden lakien ja asetusten lähentäminen rikosoikeuden alalla osoittautuu välttämättömäksi jonkin unionin politiikan tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi alalla, jolla on toteutettu yhdenmukaistamistoimenpiteitä, tällä alalla voidaan direktiivein säätää rikosten ja seuraamusten määrittelyä koskevista vähimmäissäännöistä”,
 - ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa rasismista, muukalaisvihasta, antisemitismistä, islaminpelosta, romanivastaisuudesta, homofobiasta, transfobiasta, syrjinnästä, ennakkoluuloihin perustuvasta väkivallasta, ääriliikkeistä sekä rikoslainsäädännön yhdenmukaistamisesta Euroopan unionissa,
 - panee merkille Euroopan unionin perusoikeusviraston (FRA) ja sen tekemän työn syrjimättömyyden, rasismin, muukalaisvihan, antisemitismin, homofobian ja muun suvaitsemattomuuden sekä ennakkoluuloista johtuvan väkivallan aloilla,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 110 artiklan 2 kohdan,
- A. toteaa, että rasismiin, muukalaisvihaan, antisemitismiin, islaminpelkoon, lahosortoon, homofobiaan, transfobiaan, romanivastaisuuteen (sintit, travellerit jne.) ja vastaavaan suvaitsemattomuuteen liittyy uskomuksia ja asenteita, joilla oikeutetaan tietyin perustein syrjintää, ennakkoluuloista johtuvaa väkivaltaa ja vihaa;
 - B. panee merkille, että EU:ssa ilmenee edelleen syrjintää ja viharikoksia, eli väkivaltaa ja rikoksia, joiden motiivina on rasismi, muukalaisviha, romanivastaisuus, uskonnollinen suvaitsemattomuus, seksuaalinen suuntautuminen, sukupuoli-identiteetti tai kuuluminen johonkin vähemmistöryhmään perusoikeuskirjassa lueteltujen syiden pohjalta, vaikka kaikki jäsenvaltiot ovat ottaneet oikeusjärjestelmissään käyttöön syrjintäkiellon edistääkseen kaikkien tasavertaisuutta;
 - C. toteaa, että taloudellisen ja yhteiskunnallisen kriisin oloissa muukalaisviha on lisääntymässä ja on vaara, että sitä käytetään poliittisesti hyväksi luomaan otollinen kasvualusta oikeistoradikalismille;
 - D. panee merkille, että joissakin unionin jäsenvaltioissa kansanedustuslaitoksiin puolueittensa kautta valitut äärioikeistolaiset liikkeet edistävät puheita ja ohjelmia, joissa lietsotaan vihaa ja suvaitsemattomuutta;
 - E. ottaa huomioon, että asuntoa, työpaikkaa tai mahdollisuutta käyttää julkisia palveluja etsiviin maahanmuuttajayhteisöihin kuuluviin henkilöihin kohdistuu päivittäin epäluottamuksen ja vihamielisyyden ilmauksia ja jatkuvaa syrjintää, johon usein liittyy rotuun perustuvaa väkivaltaa,
 - F. pitää tärkeänä, että unioni ja sen jäsenvaltiot ryhtyvät toimiin tällaisten käyttäytymistapojen torjumiseksi sekä yksityisessä että julkisessa toimintaympäristössä ja investoivat ennaltaehkäisevään kasvatukseen ja tietoisuuden lisäämiseen, jotta voidaan vahvistaa kunnioituksen ja suvaitsevaisuuden kulttuuria;
 - G. pitää tärkeänä, että jäsenvaltiot edistävät kulttuuria, jossa uhrin voimat turvallisesti ilmoittaa mainitun kaltaisista suvaitsemattomista ja syrjivistä käyttäytymistavoista, että

lainvalvontaviranomaiset tarvittaessa tutkivat ne ja että oikeusjärjestelmä määrää niistä rangaistuksen;

- H. ottaa huomioon, että unioni on hyväksynyt joukon säädöksiä torjumaan tällaisia tekoja ja syrjintää, joista voidaan mainita erityisesti neuvoston direktiivi 2000/43/EY rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta (direktiivi rotujen välisestä tasa-arvosta)¹, yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista annettu neuvoston direktiivi 2000/78/EY (yhdenvertaista kohtelua työssä koskeva direktiivi)², neuvoston puitepäätös 2008/913/YOS rasismien ja muukalaisvihasta tietyjen muotojen ja ilmaisujen torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin (puitepäätös rasismista ja muukalaisvihasta)³ ja EU:n puitteet romanien osallistamista koskeville kansallisille strategioille;
- I. ottaa huomioon, että Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2012/29/EU rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista⁴ vaaditaan jäsenvaltioita suojelemaan ja tukemaan ennakkoluuloihin perustuvan väkivallan uhreja syrjimättä ja tunnustetaan, että uhrin, joihin on kohdistunut rikos, jonka motiivina on ennakkoluulo tai syrjintä, joka voi perustua erityisesti uhrin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin, voivat tarvita erityistä suojelua rikoksen erityisluonteen vuoksi;
- J. panee merkille, että komission vuonna 2008 esittämää ehdotusta neuvoston direktiiviksi tasapuolisen kohtelun periaatteen soveltamisesta työmarkkinoiden ulkopuolella uskonnosta tai vakaumuksesta, vammaisuudesta, iästä tai seksuaalisesta suuntautumisesta riippumatta ei ole saatu viiden vuoden keskustelujen jälkeen vielääkään hyväksyttyä neuvostossa, koska jotkut jäsenvaltiot ovat vastustaneet jyrkästi;
- K. ottaa huomioon, että perusoikeusviraston mukaan joka neljäs vähemmistöryhmään kuuluva on joutunut viharikoksen uhriksi ja jopa 90 prosenttia näistä tapauksista on jäänyt ilmoittamatta poliisille, ja että ainoastaan neljä jäsenvaltiota kokoaa ja julkaisee tietoja romaneihin kohdistuvista rikoksista ja vain kahdeksan kirjaa rikokset, joiden motiivina on uhrin (oletettu) sukupuolinen suuntautuminen, että joka neljäs vähemmistöryhmään kuuluva on joutunut rasistiseen motiiviin perustuvan rikoksen uhriksi ja jopa 90 prosenttia kaikista maahanmuuttajiin tai etnisten vähemmistöjen jäseniin kohdistuvista hyökkäyksistä ja uhkista jää ilmoittamatta poliisille;
- L. ottaa huomioon, että parlamentti on toistuvasti kehottanut komissiota, neuvostoa ja jäsenvaltioita torjumaan tehokkaammin ennakkoluuloihin perustuvaa väkivaltaa ja syrjintää, kuten rasismia, muukalaisvihaa, antisemitismia, islaminpelkoa, homofobiaa, transfobiaa ja romanivastaisuutta;
- M. toteaa kehottaneensa erityisesti seuraaviin toimiin:
- a) jo hyväksytyjen syrjinnän vastaisten direktiivien sekä rasismia ja muukalaisvihaa koskevan puitepäätöksen täysimittainen täytäntöönpano,

¹ EYVL L 180, 19.7.2000, s. 22.

² EYVL L 303, 2.12.2000, s. 16.

³ EUVL L 328, 6.12.2008, s. 55.

⁴ EUVL L 315, 14.11.2012, s. 57.

- b) yhdenvertaisuusdirektiivin välitön täytäntöönpano,
 - c) rasismia ja muukalaisvihaa koskevan puitepäättöksen tarkistaminen viipymättä, jotta sen soveltamisalaa voidaan laajentaa ja sen määräysten ja tehokkuutta vahvistaa,
 - d) sen varmistaminen, että viharikokset, niiden taustalla olevat syyt ja uhreille aiheutuvat seuraukset tunnustetaan sekä kansallisessa että unionin lainsäädännössä,
 - e) toimintasuunnitelman laatiminen seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin perustuvan tasa-arvon saavuttamiseksi,
 - f) toimet, joilla vahvistetaan romanivastaisuuden torjuntaa ja tunnustetaan romanien perusoikeudet vainoja, syrjintää ja karkotuksia vastaan,
 - g) julkisuuden henkilöiden on pidättäydyttävä lausunnoista, jotka rohkaisevat tai yllyttävät vihaan tai ihmisten leimaamiseen heidän rotunsa, etnisen alkuperänsä, uskontonsa, vammaisuutensa, sukupuolisen suuntautuneisuutensa tai kansallisuutensa perusteella;
- N. ottaa huomioon, että puheenjohtajavaltio Irlanti käynnisti 17.–18. tammikuuta 2013 pidetyssä oikeus- ja sisäasioiden neuvoston epävirallisessa kokouksessa keskustelun Euroopan unionin toimista viharikosten, rasismin, antisemitismin, muukalaisvihan ja homofobian torjumiseksi sekä korosti, että suojelua ja tietojenkeruuta on parannettava ja johtajien on sitouduttava lujemmin kunnioittamaan unionin arvoja ja edistämään keskinäisen kunnioituksen ilmapiiriä sekä uskonnoltaan, etniseltä taustaltaan tai seksuaaliselta suuntautumiseltaan erilaisten ihmisten osallistamista;
- O. ottaa huomioon, että vaikka tähän aloitteeseen on suhtauduttava myönteisesti, tarvitaan kuitenkin laaja-alaisempi hanke, jossa käsitellään kaikin perustein tapahtuvaa syrjinnän vastustamista ja myös selvitetään syvällisemmin sosiaalisia ja taloudellisia tekijöitä ja poliittisia vastauksia niihin ja tarkastellaan, miten nämä luovat tai estävät syrjintää ja eriarvoisuutta;
- P. panee merkille, että komissio varoitti äskettäin rasisisesta ja kiihottavasta poliittisesta puheesta, joka kohdistuu tiettyihin vähemmistöihin;
- Q. ottaa huomioon, että arabikevään jälkeen komissio on julkaissut tiedonantoja ja säädösehdotuksia, joissa maahanmuuttajavirrat kolmansista maista, erityisesti Itä-Afrikasta, on kuvattu uhkana tietyille yhteiskunnan aloille, ja sitten esittänyt pyyntöjä unionin alueelle pääsyn ehtojen tiukentamisesta, vaikka samaan aikaan komissio näyttää pitävän maahanmuuttajavirtoja hyödyllisenä keinona, jolla voidaan vastata ikääntyvän väestön ongelmaan ja sen aiheuttamiin haasteisiin jäsenvaltioiden yhteiskunnille;
- R. ottaa huomioon, että yhä suurempi osa unionin maahanmuutto- ja turvapaikkahallinnosta ulkoistetaan kolmansiin maihin;
- S. ottaa huomioon, että laitonta maahanmuuttoa käsittelevät politiikat muotoillaan enenevässä määrin käyttäen lainvalvonnan ja rikoslainsäädännön retoriikkaa, mikä muistuttaa erittäin huolestuttavalla tavalla 90-luvun alkupuolen populististen

äänenvainojen toistamista, ja katsoo että nämä saivat eräiden jäsenvaltioiden lainsäätäjät jarruttamaan monien laillisten maahanmuuttajien oikeudellisen aseman parantamista;

- T. katsoo, että kollektiivisten, vertailukelpoisten ja luotettavien eriytettyjen tietojen kerääminen on tarpeen, jotta voidaan osoittaa oikeusmenettelyissä ilmenevä syrjintä, mitata eriarvoisuutta ja monimuotoisuutta, arvioida syrjinnän vastaisen lainsäädännön tehokkuutta ja suunnitella tehokkaita politiikkoja, jotka eivät keskity yksinomaan tukahduttaviin vastauksiin, vaan myös ehkäisemiseen;
- U. odottaa, että perusoikeusviraston tuleva kertomus, jossa käsitellään LGBT-ihmisiin kohdistuvaa syrjintää ja heidän uhriksi joutumistaan, tuo esiin homo- ja transfobisten viharikosten ja vihapuheen laajuuden EU:ssa;
- V. ottaa huomioon, että kaikki Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) toimintaan osallistuvat valtiot, myös kaikki jäsenvaltiot, ovat vahvistaneet, että viharikoksia, jotka määritellään ennakkoluuloihin perustuviksi rikoksiksi, on torjuttava rikoslainsäädännöllä ja räätälöidyillä politiikoilla;
- W. ottaa huomioon, että voidaan kysyä, onko unionin viisumipolitiikalla vääristäviä vaikutuksia niin, että tiettyihin, erityisesti Länsi-Balkanilta tuleviin etnisiin ja vähemmistöryhmiin kohdistuvat rotuennakkoluulot lisääntyvät, ottaen huomioon, että viisumipakon poistamisen yhteydessä unioni pyytää kumppaneina olevia kolmansia maita tehostamaan lähtötarkastuksia, jotta voidaan estää ihmisiä anomasta turvapaikkaa EU:ssa, tai kun otetaan huomioon politiikka, joilla pyritään ottamaan uudelleen käyttöön niin sanottu viisumivapauden keskeyttämismekanismi, joka johtaisi viisumipakon palauttamiseen kaikille kolmannen maan kansalaisille, jos kyseisen kolmannen maan kansalaisten esittämät turvapaikkahakemukset lisääntyvät;
- 1. kehottaa jäsenvaltioita, komissiota ja neuvostoa tehostamaan ennakkoluuloihin ja vihaan perustuvan väkivallan ja syrjinnän torjuntaa seuraavin toimin:
 - a) ehdotetaan puitepäätöksen 2008/913/YOS kunnianhimoista tarkistamista parlamentin esittämiä suuntaviivoja vastaavasti siten, että siihen sisällytetään erityisesti tietyt antisemitismien, islaminpelon, homofobian, transfobian ja romanivihan muodot ja ilmentymät,
 - b) varmistetaan, että kaikki EU:n asiaan liittyvät rikosoikeudelliset välineet, myös puitepäätös, noudattavat täysin ihmisoikeusstandardeja myös ilmaisunvapauden alalla ja niihin sisällytetään laaja-alaisemmat porrastetut seuraamukset, mukaan luettuina aiheellisissa tapauksissa vaihtoehtoiset rangaistusmuodot, kuten yhdyskuntapalvelu,
 - c) käynnistetään kattava strategia viharikosten, ennakkoluuloihin perustuvan väkivallan ja syrjinnän torjumiseksi keskittyen erityisesti ennalta ehkäiseviin valistusstrategioihin yhteiskunnan kaikilla aloilla,
 - d) hyväksytään viipymättä yhdenvertaista kohtelua koskeva direktiivi, joka on yksi EU:n keskeisistä välineistä, joilla voidaan edistää aitoa yhdenvertaisuutta ja turvata se EU:ssa sekä torjua ennakkoluuloja ja syrjintää,

- e) varmistetaan romanien osallistamista koskeviin kansallisiin strategioihin liittyvän EU:n kehyksen täysimittainen täytäntöönpano ja sen lujittaminen erityisesti siten, että tarjotaan paikallisille ja alueellisille viranomaisille pitkäaikaista tukea, joka auttaa niitä kehittämään ja panemaan täytäntöön ihmisoikeuksia noudattavia ja tehokkaita politiikkoja, ohjelmia ja toimenpiteitä romanien osallistamiseksi käytettävissä olevin varoin, EU:n määrärahat mukaan luettuina, ja siten, että valvotaan tiukasti perusoikeuksien kunnioittamista samoin kuin vapaata liikkuvuutta koskevan direktiivin täytäntöönpanoa,
 - f) varmistetaan liikkumis- ja oleskeluvapauden täysimääräinen soveltaminen kaikkialla unionissa,
 - g) varmistetaan, että kerätään laajempia ja luotettavia tietoja viharikoksista, ts. kirjataan vähimmäistietoina yleisön ilmoittamien ja viranomaisten kirjaamien tapausten määrä, tuomioiden määrä, syyt, joiden vuoksi rikosten katsotaan perustuvan syrjintään sekä langetetut rangaistukset, ja laaditaan rikosuhritutkimuksia, jotka koskevat ilmoittamatta jätettyjen rikosten luonnetta ja määrää, rikosten uhrien kokemuksia lainvalvontaviranomaisista, ilmoittamatta jättämisen syitä ja viharikosten uhrien tietoisuutta oikeuksistaan,
 - h) otetaan käyttöön mekanismeja, joilla lisätään viharikosten näkyvyyttä EU:ssa osoittamalla, että viranomaiset suhtautuvat viharikoksiin vakavasti, kannustamalla viharikosten uhreja ja todistajia ilmoittamaan tapauksista ja tarjoamalla tilaisuus vaatia rikosentekijät vastuuseen teoistaan,
 - i) allekirjoitetaan ja ratifioidaan kansainvälinen yleissopimus siirtotyöläisten ja heidän perheenjäsentensä oikeuksista ja varmistetaan, että se pannaan täysimääräisesti täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä,
 - j) pannaan täytäntöön parlamentin useaan otteeseen vaatima toimintasuunnitelma seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin perustuvan tasa-arvon saavuttamiseksi,
 - k) saadaan EU allekirjoittamaan UNCERD-sopimus, koska kaikki jäsenvaltiot ovat jo ratifioineet sen,
 - l) pannaan täytäntöön sitoumukset, joita jäsenvaltiot ovat antaneet muilla kansainvälisillä foorumeilla, mukaan luettuina Etyjin ministerineuvoston päätös N:o 9/09 viharikosten torjunnasta sekä Euroopan neuvoston ministerikomitean suositus CM/Rec(2010)5 toimenpiteistä sukupuoliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin perustuvan syrjinnän torjumiseksi;
2. kehottaa yhdenvertaisuusdirektiiviä vastustavia ja sen hyväksymisen estäviä jäsenvaltioita julkistamaan perustelunsa, jotta niistä voidaan käydä julkista ja avointa keskustelua;
 3. kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että niiden johtajat ja viranomaiset kaikilla tasoilla ja kaikilla aloilla (hallitus, valtiollinen, alueellinen ja paikallinen hallinto, lainvalvontaviranomaiset, oikeusviranomaiset, poliittiset puolueet, poliittiset ja uskonnolliset johtajat jne.) sekä näiden toimet ja julkilausumat eivät kannusta syrjintään, väkivaltaan ja vihaan tai hyväksy niitä;

4. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauseelman neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.